

CODARTS LYCEUM

Programma van Toetsing en Afsluiting Muziek

Schooljaar 2026 – 2027

5 havo

Kunst Muziek · Voorbereidend Muziekvakonderwijs (VMO) · Combinatiecijfer

Richtingen: Jazz · Pop · Klassiek

Versie september 2026 — ter vaststelling

Codarts Lyceum — muziekopleiding

De beoordeling van muziek in één oogopslag: oud en nieuw

5 havo · schooljaar 2026–2027 · Jazz, Pop en Klassiek

Tot en met 2025–2026 telden maar twee dingen mee voor het muziekcijfer: het hoofdvak en de solfège-toets. Koor, ensembles, het portfolio en P&P waren verplicht, maar kregen geen cijfer. **Vanaf 2026–2027 telt elk onderdeel van de muzikopleiding mee: vier met een vaste weging in het muziekcijfer, het portfolio met een eigen cijfer, en P&P als voorwaarde.** Deze pagina laat het verschil in één keer zien.

Onderdeel	OUD (t/m 2025–26)	NIEUW (vanaf 2026–27)	Hoe het nu wordt beoordeeld
A Hoofdvak (instrument / zang)	Telde 2× als 'muziekpraktijkcijfer'	50 %	Eén praktijkexamen met examencommissie (eerste twee weken van maart); voorspeelavonden zijn feedbackmomenten
B Muziektheorie en Auditieve Vaardigheden (voorheen 'Solfège')	Telde 1×	30 %	Schriftelijke theorietoets + mondelinge toets auditieve vaardigheden
C Ensemble / Band	Verplicht, geen cijfer	15 %	Proces 50 % + uitvoering 50 %, beoordeeld door de coach; voorspeelavonden met feedback van docenten
D Koor	Verplicht, geen cijfer	5 %	Aanwezigheid 50 % + niveau 50 % (koorprotocol)
E Portfolio en Reflectie	Alleen in het combinatiecijfer	Eigen cijfer · voorwaarde	Portfolio, twee inlevermomenten; beoordeeld binnen de opleiding, het cijfer telt in het combinatiecijfer
F Podium & Presentatie (P&P) en podiumtraining	In sommige jaren verplicht, geen cijfer	Voldaan / niet voldaan	P&P-sessies + projectweek + optredens

Wat dit betekent in 5 havo

- Je **SE-cijfer VMO** = $0,50 \times A + 0,30 \times B + 0,15 \times C + 0,05 \times D$. Alleen het examenjaar telt; eerdere jaren wegen niet mee.
- Je **portfolio (E)** heeft een eigen cijfer en telt in het **combinatiecijfer**, naast het profielwerkstuk; het weegt niet mee binnen VMO, zodat het één keer telt.
- Het eindcijfer VMO is ook je **muziekpraktijkcijfer (SE6) bij Kunst Muziek**.
- Onderdeel F moet '**voldaan**' zijn voordat het schoolexamen kan worden afgerond.
- Elk onderdeelcijfer wordt **apart in Magister** ingevoerd, zodat je altijd ziet waar je staat.

Aanwezigheid: minimaal 80 % bij elk muziekvak (geoorloofde afwezigheid telt mee in het percentage). Onder 80 % kan een onderdeel niet worden afgesloten en volgt een gesprek met de teamleider, hoofdvakdocent, mentor en ouders/verzorgers. Voor koor geldt het ondertekende koorprotocol.

Naamswijziging: 'Solfège' heet nu **Muziektheorie en Auditieve Vaardigheden**.

Inleiding — muziek in 5 havo

De muziekopleiding van het Codarts Lyceum bereidt leerlingen voor op toelating tot een bacheloropleiding aan een conservatorium (Codarts of elders), terwijl zij hun havo- of vwo-diploma halen. De opleiding heeft drie richtingen — **Jazz**, **Pop** en **Klassiek** — en zes onderdelen die door elk leerjaar lopen, van leerjaar 1 tot en met het examenjaar. De opleiding Muziektheater / Musical heeft een eigen examen-PTA; musicalleerlingen doen wel mee aan het Lyceumkoor volgens hetzelfde protocol.

Op grond van de DAMU-regeling wordt de volledige vrije ruimte van het curriculum (640 studielasturen) besteed aan het **Voorbereidend Muziekvakonderwijs (VMO)**. Muziekleerlingen in het profiel Cultuur & Maatschappij volgen daarnaast **Kunst Muziek** als profielvak (schoolexamen + centraal examen Kunst Algemeen). Dit document beschrijft hoe elk onderdeel van de muziekopleiding in het examenjaar wordt beoordeeld, hoe de cijfers worden berekend en wat meetelt. Het vervangt de VMO- en muziekonderdelen van eerdere PTA's.

Uitgangspunten van de beoordeling

- **Aparte cijfers, transparante criteria.** Elk onderdeel heeft een eigen cijfer in Magister, eigen gepubliceerde criteria en een rubric die leerlingen aan het begin van het jaar ontvangen.
- **Niveau.** Het referentieniveau voor het examenjaar is het toelatingsniveau van een bacheloropleiding aan een conservatorium (de 'auditenorm HBO'), in het idioom van de richting van de leerling.
- **Alle muzikale tradities zijn legitiem.** Repertoire mag genoteerd of mondeling overgeleverd zijn, en mag zowel uit de eigen muzikale achtergrond van de leerling komen als uit het kernrepertoire van de richting. Spelen van blad, op het gehoor of uit het hoofd wordt beoordeeld zoals passend bij de traditie van het stuk. De criteria zijn zo geformuleerd dat ze gelden voor jazz, pop, klassiek en wereldrepertoire.
- **Aanwezigheid hoort bij de opleiding.** Aanwezigheid bij alle muzieklessen — hoofdvak, theorie, ensemble, koor en P&P — is verplicht, met een minimum van 80 % (zie Aanwezigheid en deelname).
- **Eerst feedback, dan cijfers.** Elk beoordeeld moment bevat mondelinge of schriftelijke feedback; in het portfolio reflecteert de leerling op die feedback.

Kunst Muziek (profielvak: schoolexamen + centraal examen)

Het examenprogramma van Kunst Muziek bestaat uit dat van het vak Kunst (algemeen) en de volgende domeinen:

- Domein A: Vaardigheden
- Domein B: Invalshoeken voor reflectie
- Domein C: Onderwerpen
- Domein M: Kennis en vaardigheden op het gebied van muziek
 - Subdomein M1 Melodie — de kandidaat kan een melodische oefening auditieve vaardigheden uitvoeren op het niveau van een toelatingsexamen conservatorium
 - Subdomein M2 Ritme — de kandidaat kan een ritmische oefening auditieve vaardigheden uitvoeren op het niveau van een toelatingsexamen conservatorium
 - Subdomein M3 Harmonie — de kandidaat kan akkoordprogressies herkennen op het niveau van een toelatingsexamen conservatorium
 - Subdomein M4 Vorm — de kandidaat kan de vorm van diverse muziekstukken herkennen en benoemen
 - Subdomein M5 Speelvaardigheden — de kandidaat kan op zijn of haar instrument of met de stem muziekstukken uitvoeren op het niveau van een toelatingsexamen conservatorium

Schoolexamen

De schriftelijke schoolexamens KUA (Kunst Algemeen) en KUMU (muziekgeschiedenis) SE1–SE3 en de praktische opdrachten PO1 (analyse van een zelfgekozen muziekstuk) en PO2 (tentoonstelling) blijven zoals vastgelegd door de Kunstdocenten in het PTA van het Lyceum; ze worden hier niet herhaald. Weging van de schoolexamens: KUA 2/3, KUMU 1/3.

Wat verandert: het praktijkcijfer **SE6** is het **eindcijfer VMO** (het gewogen cijfer van alle muziekonderdelen, zie VMO), precies zoals Kunst Dans het danspraktijkcijfer VDO gebruikt. De berekening van het SE-cijfer Kunst Muziek is ongewijzigd:

Gemiddelde van SE1 t/m SE5 en de PO (afgerond op één decimaal)	1×
Muziekpraktijkcijfer (SE6) = eindcijfer VMO — zie VMO	2×

Centraal examen

Het centraal examen (Kunst Algemeen) telt voor 50 % van het eindexamencijfer; het schoolexamen (domeinen A, B, C en M) telt voor de andere 50 %.

Examendossier vak: Kunst Muziek Leerjaar: 5 havo							
Periode	Schoolexamen	(Sub)domeinen	Literatuur	Toetsvorm	Duur	Gewicht SE	Herkansing
SE-week 1–3	SE1–SE3 KUA / KUMU	A, B, C, M1–M4	Zoals vastgesteld door de Kunstdocenten	Schriftelijk	120 min	elk 1	ja

Deadlines zoals vastgesteld	PO1, PO2	A, B, C, M	—	Schriftelijk	—	elk 1	ja
Eind maart (datum volgt)	SE6 Muziekpraktijkcijfer (eindcijfer VMO)	M5 (plus M1–M4 via VMO)	Zie VMO	Praktisch	—	10	nee

NB Voor SE-week 1 t/m 3: alle onderdelen dienen gemaakt/ingeleverd te zijn om tot een SE-cijfer te komen. Het te laat inleveren van een PO betekent een punt aftrek per dag.

VMO — Voorbereidend Muziekvakonderwijs

VMO neemt de volledige vrije ruimte van het curriculum in en heeft een studielast van 640 uur (slu). Het is een vak met alleen een schoolexamen: er is geen centraal examen. VMO bestaat uit vier gewogen onderdelen (A–D), het portfolio (E) met een eigen cijfer buiten de weging, en één onderdeel met voldaan / niet voldaan (F). De weging hieronder geldt voor het examenjaar.

	Onderdeel	Domein	Weging	Beoordeeld door
A	Hoofdvak (instrument / zang)	M5 Speelvaardigheden	50 %	Examencommissie, praktijkexamen (begin maart)
B	Muziektheorie en Auditieve Vaardigheden	M1 Melodie, M2 Ritme, M3 Harmonie, M4 Vorm	30 %	Theoriedocent
C	Ensemble / Band	M5, A Vaardigheden	15 %	Ensemblecoach(es)
D	Koor	M5, A Vaardigheden	5 %	Dirigent
E	Portfolio en Reflectie	C Oriëntatie op studie en beroep, A	Eigen cijfer → combinatiecijfer	Coördinator + vakdocent
F	Podium & Presentatie (P&P) en podiumtraining	C Oriëntatie op studie en beroep	Voldaan / niet voldaan	Coördinator

Categorie A — Hoofdvak

Het hoofdvak is het instrument of de zangstem van de leerling binnen de richting Jazz, Pop of Klassiek: een wekelijkse individuele les en **één beoordeeld speelmoment per jaar** — in het examenjaar het praktijkexamen, in leerjaar 3 de overgangsauditie, in elk ander jaar de eindpresentatie. Alles wat de leerling in het jaar speelt in de lessen en op de voorspeelavonden is formatief: feedback, geen cijfer.

A — Praktijkexamen hoofdvak

Periode	Eerste twee weken van maart 2027 — vóór de conservatoriumaudities en de centrale examens (onder voorbehoud van de jaarplanning)
Domein	M5 Speelvaardigheden
Vorm	Praktijkexamen (PO), openbaar, met examencommissie: een voorzitter , de hoofdvakdocent en een tweede vakdocent
Duur	20–30 minuten muziek

Inhoud	Een programma op het niveau van een toelatingsauditie voor het conservatorium, afgestemd met de hoofdvakdocent: minimaal vier stukken (of songs / delen) met contrast in karakter, tempo en idioom, uit minimaal twee idiomen of tradities binnen de richting; minimaal één stuk uit het hoofd of op het gehoor gespeeld, passend bij de traditie van het stuk. Jazz: minimaal één standard uit het kernrepertoire en minimaal één geïmproviseerde solo; een ballad en een up-tempo stuk. Pop: minimaal één song met band, minimaal één eigen nummer of eigen arrangement, en een geïmproviseerd of ad-libgedeelte waar de stijl dat toelaat. Klassiek: minimaal één werk uit het standaard-auditierpertoire voor het instrument of de stem, en stukken uit minimaal twee stijlperiodes; zangers in minimaal twee talen. Begeleiding of bandleden regelt de leerling in overleg met de docent. Het programma wordt twee weken vóór het examen schriftelijk ingeleverd; een korte gesproken inleiding op het programma (1–2 minuten) hoort bij het examen.
Beoordeling	SE-examenstof, conform de auditienorm HBO. Eén cijfer in hele of halve punten, door de commissie vastgesteld aan de hand van de rubric.

Criteria:

- technische beheersing van het instrument / de stem, passend bij het repertoire
- klank, intonatie, timing en ritmische precisie
- muzikaliteit en expressie: frasering, dynamiek, timbre, feel
- stilistisch en cultureel begrip van het repertoire en de context ervan
- podiumpresentatie, communicatie met het publiek en met medemusici
- voorbereiding en zelfstandigheid (programma op tijd ingeleverd, repetities georganiseerd, begeleiders geregeld)
- aanwezigheid en werkhouding in de hoofdvaklessen
- artistiek eigenaarschap: de eigen stem en keuzes van de leerling zijn hoorbaar in het programma

Herkansing	Nee. Bij ziekte of blessure stelt de examencommissie een inhaalmoment vast (art. 1.12.2 van het examenreglement).
-------------------	---

Door het jaar heen: leerlingen spelen regelmatig in de lessen en op de voorspeelavonden (zie Categorie F); docenten geven feedback aan de hand van de rubric, zodat de leerling ruim vóór het beoordeelde moment weet waar hij of zij staat.

Categorie B — Muziektheorie en Auditieve Vaardigheden

Voorheen 'Solfège'. Dit vak is gemeenschappelijk voor alle richtingen: de begrippen zijn hetzelfde, welke muziek het ook is, en de voorbeelden komen evengoed uit jazz, pop, klassiek als uit wereldrepertoire. Het onderdeel telt voor **30 %** van het muziekcijfer.

Het onderdeelcijfer is het gemiddelde van een schriftelijke theorietoets en een mondelinge toets auditieve vaardigheden; **beide toetsen tellen even zwaar**.

B1 — Schriftelijke toets: muziektheorie

Periode	SE-week 3 (maart 2027)
Domein	M3 Harmonie, M4 Vorm (en M1, M2 in notatie)
Vorm	Schriftelijke toets — 90 minuten
Inhoud	Notatie en terminologie; toonladders, modi en toonsoortverwantschap; intervallen en akkoorden (inclusief akkoordsymbolen zoals gebruikt in de richting) en posities; harmonische functies en progressies; ritme en maatsoort, inclusief samengestelde en additieve maatsoorten; vorm en analyse van korte stukken uit verschillende tradities. Literatuur: lesmateriaal van de docent.

Herkansing	Ja
-------------------	----

B2 — Mondelinge toets: auditieve vaardigheden

Periode	SE-week 3 / maart 2027
Domein	M1 Melodie, M2 Ritme, M3 Harmonie
Vorm	Mondelinge toets aan de piano, 20 minuten, één examiner
Inhoud	Van blad zingen van een melodie (solfège); ritmisch lezen en uitvoeren; herkennen van intervallen, akkoorden en akkoordprogressies; melodisch, ritmisch en harmonisch dictee; herkennen van toonladders en modi; naspelen / nazingen op het gehoor. Niveau: toelatingsexamen conservatorium.
Herkansing	Ja

Criteria:

- nauwkeurigheid van toonhoogte, ritme en notatie
- snelheid en vloeiendheid van herkennen en lezen
- inzicht in harmonische en formele structuur
- begrippen kunnen toepassen op onbekende muziek uit verschillende tradities
- aanwezigheid en werkhouding

Categorie C — Ensemble / Band

Wat telt als ensemble. Elke begeleide vorm van samenspel binnen de opleiding: popbands, junior en upper jazzensembles, klassieke kamermuziek, duo met piano, het begeleiden van een medeleerling, vocaal ensemble en orkest- of projectensembles. De coördinator deelt elke leerling in overleg met de coaches in bij een ensemble, rekening houdend met muzikale geschiktheid, bezetting en groepsdynamiek; waar geen vaste groep gevormd kan worden, regelt de coach een andere begeleide ensemblevorm, zodat iedere leerling een ensemblecijfer heeft.

Periode	Het hele schooljaar; de voorspeelavonden waarop het ensemble speelt en het winterconcert, data in de jaarplanning
Domein	M5 Speelvaardigheden, A Vaardigheden
Vorm	Praktisch: wekelijkse repetitie of coaching, plus de voorspeelavonden waarop het ensemble speelt en het winterconcert
Groep	Ensembles over de leerjaren heen
Inhoud	Leerlingen bereiden het repertoire van het ensemble voor, dragen bij aan arrangementen en aan het repetitieproces, en treden op tijdens de voorspeelavonden waarvoor de richting ensembles inplant, en op het winterconcert. Jazzensembles spelen standaardrepertoire, zodat wat in de les wordt geleerd ook samen wordt gespeeld.
Beoordeling	Procescijfer (50 %): gegeven door de ensemblecoach op basis van de repetities en coachingslessen — voorbereiding, bijdrage, repetitiehouding. Uitvoercijfer (50 %): gegeven door de ensemblecoach op basis van de uitvoeringen van het ensemble op de voorspeelavonden, het winterconcert en in de repetitie- of lessetting. De aanwezige docent geeft het ensemble na elke uitvoering feedback aan de hand van de rubric. Cijfer met één decimaal.

Er zijn **vijf voorspeelavonden per jaar, hetzelfde voor elke richting**. Per voorspeelavond laat de richting de leerlingen weten of zij solo of met een ensemble optreden. Bij elke voorspeelavond is minimaal één docent van de richting aanwezig die feedback geeft aan de hand van de rubric. Naast de voorspeelavonden heeft elke richting haar **eindpresentatie**, en er is het **winterconcert**, met het koor en optredens van leerlingen en ensembles.

Criteria:

- voorbereiding: partijen en repertoire vóór de repetitie ingestudeerd
- samenspel / samenzang: luisteren, balans, timing, groove, intonatie, blend
- muzikale bijdrage: initiatief, arrangeerideeën, improvisatie of interpretatie passend bij de stijl
- repetitiehouding: op tijd, focus, opbouwende feedback aan medemusici
- uitvoering: podiumpresentatie, communicatie, betrouwbaarheid onder concertomstandigheden
- aanwezigheid: minimaal 80 % (zie Aanwezigheid en deelname)

Herkansing	Geen herkansing. Een door ziekte gemiste voorspeelavond wordt ingehaald bij de volgende of vervangen door een uitvoering in de repetitiesetting.
-------------------	--

Categorie D — Koor (Lyceumkoor)

Het Lyceumkoor is één instrument, bestaande uit alle muziek- en musicalleerlingen van het Codarts Lyceum. Het **Protocol Lyceumkoor 2026–2027** geldt volledig; iedere leerling leest en ondertekent het aan het begin van het jaar. Het koor zingt op het **winterconcert** en op de andere concerten uit de jaarplanning. De regels hieronder komen uit dat protocol.

Periode	Het hele schooljaar; wekelijkse repetitie; concerten en generale repetities zoals aangekondigd via Magister
Domein	M5 Speelvaardigheden, A Vaardigheden
Vorm	Praktisch: wekelijkse repetitie, openbaar optreden en een individueel solfègetentamen per semester
Beoordeling	Koor telt voor 5 % van het muziekcijfer. Het cijfer bestaat uit twee delen: aanwezigheid (50 %) en niveau (50 %) .

- **Aanwezigheid 50 %.** De aanwezigheid wordt wekelijks geregistreerd. Het aanwezigheidspercentage wordt rechtstreeks omgezet in een cijfer: $\text{percentage} \div 10$ ($100\% = 10$, $86\% = 8,6$). Geoorloofde afwezigheid (ziekte, andere geldige redenen) telt *wel* mee in het percentage: het minimum van 80 % houdt daar al rekening mee. **Onder 80 % is het cijfer voor dit deel een 1,0**, volgt een gesprek met de teamleider, hoofdvakdocent, mentor en ouders/verzorgers, en wordt het afdelingshoofd van Codarts van de studierichting geïnformeerd.
- **Niveau 50 %.** Elk semester zingt de leerling een individueel solfègetentamen over een gedeelte van het koorrepertoire. Het gedeelte is niet vooraf bekend, dus de leerling bereidt het hele repertoire voor. Een onvoldoende leidt tot hetzelfde gesprek als hierboven.

Kernregels uit het protocol:

- Elke repetitie is verplicht; sta vijf minuten vóór aanvang klaar, met map en potlood. Wie op of na de aanvangstijd binnenkomt is te laat: de leerling meldt zich bij de administratie van het Lyceum, kan niet deelnemen en wordt afwezig gemeld.
- Afmelden gebeurt vooraf via de administratie van het Lyceum — niet achteraf en niet via een klasgenoot. Geen enkele andere afspraak (huisarts, inhaaltoets, bandrepetitie) gaat vóór het koor.
- Aanwezigheid bij generale repetities en concerten is verplicht. Wie de generale mist, zingt niet mee in het concert; wie het concert mist, meldt zich bij de teamleider, waarna de hoofdvakdocent wordt geïnformeerd en maatregelen worden genomen.
- Partijen worden thuis ingestudeerd; repetitietijd is om samen te bouwen. Telefoons blijven buiten de zaal; alleen water is toegestaan.
- Stemzorg, concertetiquette en hoe we met elkaar omgaan horen bij het protocol; ongewenst gedrag in welke vorm dan ook wordt gemeld en zeer serieus genomen.

Herkansing	Nee.
-------------------	------

Categorie E — Portfolio en Reflectie

Domein	C Oriëntatie op studie en beroep; A Vaardigheden
Periode	Inlevermoment 1: week 50 (vóór de kerstvakantie) · Inlevermoment 2: week 15 (april). Beoordeling en cijfer volgen na inlevermoment 2. Alle data zijn indicatief en onder voorbehoud van de jaarplanning van het Lyceum; exacte data worden via Magister bekendgemaakt.
Vorm	Schriftelijk portfolio in het format van de coördinator, ingeleverd via de gedeelde portfoliomap (niet per e-mail)
Inhoud	Het portfolio is een verzameling opdrachten die inzicht geven in de professionele en artistieke ontwikkeling van de leerling en in de voorbereiding op toelating tot het conservatorium. In het format staan de opdrachten, het aantal woorden en de deadlines.

Inlevermoment 1:

- evaluatie van elk muziekvak en van de eigen voorbereiding (studeren, huiswerk) voor die vakken
- beschrijving van een voorstelling of concert dat de leerling heeft geïnspireerd, met motivatie
- planning en voorbereiding op de eindpresentatie / het praktijkexamen
- inspiratie: waar haalt de leerling zijn of haar muzikale inspiratie vandaan — inclusief muziek uit de eigen achtergrond

Inlevermoment 2:

- evaluatie van de lessen en coaching in de tweede helft van het jaar
- reflectie op de feedback die in het jaar is ontvangen (lessen, voorspeelavonden, praktijkexamen)
- beschrijving van een tweede voorstelling of concert dat de leerling inspireert
- terugblik op de voorbereiding en het praktijkexamen
- de toekomst: studiekeuze, auditieplannen, wat muziek voor de leerling betekent, nu en later

Criteria (100 punten in totaal; de twee inlevermomenten worden bij elkaar opgeteld):

Criterium	Punten
Het portfolio is op tijd ingeleverd	5
Alle onderdelen zijn ingevuld in het format volgens de richtlijnen (aantal woorden, lettergrootte)	5
Correcte spelling, grammatica en zinsbouw	5
De evaluaties laten zien dat de leerling inzicht heeft in de sterke en minder sterke kanten binnen de vakken en in de coaching richting de presentatie	15
De leerling kan per vak realistische vervolgstappen benoemen	15
De leerling kan een realistische planning maken ter voorbereiding op de presentatie	10
De leerling kan onder woorden brengen wat hem of haar inspireert bij het kijken naar een voorstelling / concert / andere inspiratiebron	10
De evaluaties laten zien dat de leerling inzicht heeft in de ontwikkeling van de ambachtelijke vaardigheden in aanloop naar de presentatie	15
De evaluaties laten zien dat de leerling inzicht heeft in de eigen artistieke ontwikkeling in aanloop naar de presentatie	10
De leerling kan reflecteren op de feedback die na de presentatie is ontvangen	5
De leerling kan onder woorden brengen wat inspireert en wat muziek voor hem of haar betekent, nu en in de toekomst	5

Criterium	Punten
Totaal	100

Beoordeling	De coördinator beoordeelt het portfolio samen met een vakdocent. Punten worden omgezet in een cijfer met één decimaal (punten ÷ 10). Het rapport na inlevermoment 1 toont het tussentijdse cijfer; het onderdeelcijfer volgt na inlevermoment 2. Het wordt in Magister ingevoerd als eigen cijfer en weegt niet mee binnen het VMO-cijfer . In het examenjaar is dit cijfer (afgerond op een heel getal) het portfolio-onderdeel van het combinatiecijfer , naast het profielwerkstuk — het portfolio telt dus één keer, en daar is het de helft van een volledig cijfer. Het volledige portfolio op beide momenten inleveren is een voorwaarde om het jaar af te sluiten.
Herkansing	Nee. Te laat inleveren betekent één punt aftrek per dag (art. 1.9); een niet ingeleverd portfolio betekent dat het schoolexamen niet kan worden afgerond.

Categorie F — Podium & Presentatie (P&P) en podiumtraining (handelingsdeel)

Periode	Het hele schooljaar; afgesloten eind maart 2027
Domein	C Oriëntatie op studie en beroep
Vorm	Voldaan / niet voldaan

De module bestaat uit:

- **de P&P-sessies voor alle leerjaren** (een aantal sessies in een apart tijdslot, aangekondigd aan het begin van het jaar)
- **de projectweek van 23 t/m 27 november 2026** voor alle leerjaren, die deel uitmaakt van deze module
- **de vijf voorspeelavonden** door het jaar heen: formatieve speelmomenten met feedback van een docent van de richting en zonder cijfer; de richting laat per avond weten of de leerling solo of met een ensemble speelt. Solo spelen wordt verwacht vanaf leerjaar 2 en aangemoedigd in leerjaar 1; eerstejaars doen mee met hun ensemble (Categorie C).
- **minimaal één openbaar optreden** buiten het beoordeelde hoofdvakmoment — een voorspeelavond of het winterconcert telt, net als het eindvoorstellingsweekend, een lunchconcert of een samenwerking met Codarts

Beoordeling	'Voldaan' wanneer de leerling het P&P-programma heeft gevolgd (minimaal 80 %), de opdrachten heeft afgerond en aan de optredeis heeft voldaan. Het schoolexamen VMO kan niet worden afgerond zonder 'voldaan' (§5A van het PTA).
--------------------	--

Criteria:

- aanwezigheid en deelname
- niveau van de uitgevoerde opdrachten
- ontwikkeling en vooruitgang
- inzet en initiatief

Inhalen	Ontbrekende onderdelen kunnen in overleg met de coördinator worden ingehaald.
----------------	---

Examendossier VMO — overzicht

Examendossier vak: Voorbereidend Muziekvakonderwijs (VMO)

Leerjaar: 5 havo

Periode	Schoolexamen	(Sub)domeinen	Literatuur	Toetsvorm	Duur	Gewicht	Herkansing
Eerste twee weken van maart 2027	SE1 A Praktijkexamen hoofdvak	M5	Repertoirelijst afgestemd met docent	Praktisch, openbaar, met examencommissie	20–30 min	A: 50 %	nee*
SE-week 3	SE2 B1 Muziektheorie (schriftelijk)	M1–M4	Lesmateriaal	Schriftelijk	90 min	B: 30 % (SE2 en SE3 tellen even zwaar)	ja
SE-week 3 / maart 2027	SE3 B2 Auditieve vaardigheden (mondeling)	M1, M2, M3	Lesmateriaal	Mondeling, aan de piano, één examiner	20 min		ja
Hele jaar; voorspeelavonden	SE4 C Ensemble / Band	M5, A	Ensemble repertoire	Praktisch: proces + uitvoering (coach)	—	C: 15 %	nee*
Hele jaar; concerten en semestertentamens	SE5 D Koor	M5, A	Koorrepertoire	Aanwezigheid + individueel solfège tentamen	—	D: 5 %	nee
Week 50 (2026) en week 15 (2027)	PO1 E Portfolio en Reflectie	C, A	Portfolio format	Schriftelijk	n.v.t.	Eigen cijfer → combinatiecijfer	nee
Hele jaar; afgesloten eind maart 2027	HD1 F P&P en podiumtraining	C	—	Praktisch	—	voldaan / niet voldaan	n.v.t.

* Geen herkansing; bij ziekte of blessure stelt de examencommissie een inhaalmoment vast (art. 1.12.2). Bij een aanwezigheid onder 80 % kan het onderdeel niet worden afgesloten en beslist de examencommissie (zie Aanwezigheid en deelname).

NB Alle onderdelen moeten becijferd zijn, en HD1 moet 'voldaan' zijn, voordat het SE-cijfer VMO wordt toegekend.

Alle data zijn indicatief en onder voorbehoud van de jaarplanning van het Lyceum; exacte data worden via Magister bekendgemaakt.

Toelichting berekening

Hoofdvak (A): één cijfer voor de eindpresentatie / het praktijkexamen, in hele of halve punten (0,25 wordt afgerond naar de helft, 0,75 naar heel).

Muziektheorie en Auditieve Vaardigheden (B): gemiddelde van de schriftelijke en mondelinge toetsen, die even zwaar tellen, afgerond op één decimaal.

Ensemble (C): proces 50 % + uitvoering 50 %. **Koor (D):** aanwezigheid 50 % + niveau 50 % (koorprotocol).

Portfolio (E): punten ÷ 10; eigen cijfer in Magister, geen deel van de gewogen formule; inleveren is een voorwaarde om het jaar af te sluiten; in het examenjaar telt het cijfer in het combinatiecijfer.

Eindcijfer VMO = $0,50 \times A + 0,30 \times B + 0,15 \times C + 0,05 \times D$, afgerond op één decimaal (een tweede decimaal

van 4 of lager wordt naar beneden afgerond, 5 of hoger naar boven).

Rekenvoorbeeld: $A = 7,5$, $B = 6,8$, $C = 7,0$, $D = 8,0 \rightarrow 3,75 + 2,04 + 1,05 + 0,40 = 7,24 \rightarrow 7,2$.

Het eindcijfer VMO wordt alleen uit het examenjaar berekend; cijfers uit eerdere jaren worden vastgelegd maar wegen niet mee. Het staat op de cijferlijst als het cijfer voor VMO en wordt tevens ingevoerd als SE6 (muziekpraktijkcijfer) bij Kunst Muziek. Elk onderdeelcijfer wordt apart in Magister ingevoerd.

Combinatiecijfer — muzikleerlingen

Het combinatiecijfer voor muzikleerlingen bestaat uit het **profielwerkstuk** en het **portfolio muziek**, zoals voor iedere leerling van het Lyceum. Het portfolio wordt gemaakt en beoordeeld binnen de muziekopleiding (Categorie E: twee inlevermomenten, de daar genoemde criteria, beoordeeld door de coördinator met een vakdocent). Het cijfer — punten $\div$ 10, voor het combinatiecijfer afgerond op een heel getal — wordt hier ingevoerd en **weegt niet mee binnen het VMO-cijfer**, zodat hetzelfde werk één keer telt. De examensecretaris registreert beide cijfers in het examendossier en past de slaag-zakregeling toe.

Examendossier vak: Combinatiecijfer, bestaande uit Profielwerkstuk en Portfolio Muziek Leerjaar: 5 havo

Periode	Schoolexamen	Toetsvorm	Duur	Gewicht SE	Herkansing
Afgerond in 4 havo	Profielwerkstuk	Verslag	n.v.t.	Zie slaag-zakregeling	nee
Week 50 en week 15	Portfolio Muziek (Categorie E)	Schriftelijk portfolio	n.v.t.	Heel cijfer; zie slaag-zakregeling	nee

Aanwezigheid en deelname

Muziek is geen vak dat je de avond tevoren kunt leren. Vooruitgang op een instrument, in een koor of in een ensemble of band bouw je week na week op, samen met anderen — een afwezige bandgenoot ontbreekt voor de hele band. Daarom is aanwezigheid bij **alle** muzieklessen — hoofdvak, Muziektheorie en Auditieve Vaardigheden, ensemble/band, koor en P&P — verplicht, net als aanwezigheid bij elke andere les (leerplicht). Voor elk onderdeel geldt dezelfde regel:

- **Aanwezigheid wordt in elke les geregistreerd.** Het percentage omvat geoorloofde afwezigheid (ziekte, andere geldige redenen): het minimum van 80 % houdt daar al rekening mee, zoals gebruikelijk in het hoger onderwijs.
- **Minimaal 80 % per onderdeel.** Onder 80 % kan het onderdeel niet worden afgesloten; de examencommissie besluit over een inhaalopdracht en het te registreren cijfer. Waar aanwezigheid zelf deel van het cijfer is (koor), geldt de omrekening uit het protocol (onder 80 % = 1,0).
- **Er volgt een gesprek** met de teamleider, hoofdvakdocent, mentor en ouders/verzorgers; het afdelingshoofd van Codarts van de studierichting wordt geïnformeerd.
- **Afwezigheid wordt vooraf gemeld** door ouders/verzorgers bij de administratie van het Lyceum via de gebruikelijke weg, nooit achteraf en nooit via een klasgenoot. Te laat komen bij koor telt als afwezig (zie protocol).
- **Ziekte of blessure op de dag van een presentatie of toets** wordt vóór aanvang gemeld; er wordt dan een inhaalmoment vastgesteld (art. 1.7 en 1.12).
- **Ongeoorloofde afwezigheid** geldt als onregelmatigheid in de zin van art. 1.6 van het examenreglement.

Het doel van deze regels is niet om te straffen, maar om de eigen vooruitgang van de leerling en het samenspel met medeleerlingen te beschermen. Als aanwezigheid moeilijk wordt — om welke reden dan ook — vragen we de leerling of ouders/verzorgers om vroeg met de coördinator te praten, zodat een oplossing gevonden kan worden.

De route door de opleiding

Dezelfde zes onderdelen lopen van leerjaar 1 tot en met het examenjaar. Wat verandert is het niveau, de verwachte zelfstandigheid en de grootte van het podium. Elk leerjaar heeft een eigen document in deze reeks; de regel voor 5 havo is vetgedrukt.

Leerjaar	Waar het jaar voor is	Wat telt
Leerjaar 1	De basis: wekelijkse hoofdvakles, basis theorie en gehoor, koor, junior ensemble waar de bezetting het toelaat en de voorspeelavonden, P&P-sessies en projectweek, een reflectieportfolio aan het eind van het jaar, eindpresentatie in het lokaal.	Jaarcijfer muziek op het rapport; doorstroomadvies.
Leerjaar 2	Opbouwen: twee contrasterende stukken in de eindpresentatie, één uit het hoofd of op het gehoor; wekelijkse P&P-les; junior ensemble voor iedereen.	Jaarcijfer muziek; doorstroomadvies.
Leerjaar 3	Op weg naar leerjaar 4: de overgangsauditie in maart/april met een commissie, bepalend voor het doorstroomadvies; theorie richting akkoordsymbolen en analyse; wekelijkse P&P-les.	Jaarcijfer muziek; overgangsauditie + doorstroomadvies voor de Tweede Fase.
4 havo / 4 vwo	Voorexamenformat: eindpresentatie met twee docenten; voorspeelavonden met feedback; volledig portfolio; theorie richting toelatingsniveau.	Jaarcijfer muziek; opgenomen in het examendossier zonder weging; doorstroomadvies.
5 vwo	Tweede voorexamenjaar (vwo): als leerjaar 4, op een hoger niveau; auditierépertoire komt in het programma.	Jaarcijfer muziek; opgenomen in het dossier zonder weging.
5 havo / 6 vwo	Examenjaar: praktijkexamen begin maart met examencommissie (voorzitter + twee docenten); schriftelijke en mondelinge theorie-/gehoortoetsen; portfolio; minimaal één openbaar optreden.	SE-cijfer VMO (alleen het examenjaar); SE6 bij Kunst Muziek; het portfoliocijfer telt in het combinatiecijfer.